

Notitie Toepassing van de cost plusmethode: kostengrondslag en verschotten (mei 2025)

1. Inleiding

Deze notitie gaat over de toepassing van de cost plusmethode ("CPM"), en in het bijzonder over de daarbij gehanteerde kostengrondslag. De CPM is één van de methoden die wordt gebruikt bij het vaststellen van arm's lengthprijzen voor onderlinge leveringen van goederen en diensten tussen gelieerde lichamen. De notitie besteedt aandacht aan de bruto CPM en met name aan de (in de praktijk vaker gebruikte netto) CPM.¹ Deze notitie ziet met name op de grondslag waarover de cost plusmarge wordt berekend. Daarbij is het wel of niet opnemen van de grondstoffen in de grondslag een bijzonder aandachtspunt.

Deze notitie is door de CGVP geschreven ter ondersteuning van behandelaars (veld- en kantoortoetsers) zonder diepgaande kennis van verrekenprijsproblematiek die met de CPM in aanraking komen. Deze notitie is niet bedoeld om af te wijken van de toepassing van de Wet VPB, het Verrekenprijsbesluit of de OESO-richtlijnen en wil behandelaars voorzien van een praktische achtergrond bij de toepassing van de CPM. Als een behandelaar op basis van een eerste beoordeling een verrekenprijsprobleem meent te herkennen, dient de casus voordat hij wordt opgepakt te worden besproken met (een lid van) de CGVP. De notitie heeft geen volledigheid nagestreefd van mogelijke aandachtspunten en te nemen acties. Belastingplichtigen kunnen geen rechten ontleen aan de inhoud van de notitie. De notitie is opgesteld als handreiking voor medewerkers van de Belastingdienst.

2. Introductie cost plus methode

De Transfer Pricing Guidelines van de OESO (hierna: de Richtlijnen) beschrijven een aantal methoden ter vaststelling van de arm's lengthprijs. Deze methoden zijn de Comparable Uncontrolled Pricemethode ("CUP"), de (bruto) Resale Pricemethode ("RPM") en de (bruto) Cost Plusmethode ("CPM"). De andere methoden die in de Richtlijnen worden genoemd zijn de Profit Splitmethode ("PSM") en de Transactional Net Marginmethode ("TNMM"). De TNMM kent een variant die we als netto Cost Plusmethode ("NCPM") omschrijven. Als deze methoden in een bepaald geval met gelijke betrouwbaarheid kunnen worden toegepast, dan hebben CUP, RPM en CPM en in het bijzonder de CUP volgens de Richtlijnen de voorkeur.² Voor wat betreft de CUP, RPM en CPM wordt volstaan met op te merken dat deze in de praktijk niet of nauwelijks worden gebruikt. Voor de CUP is de reden daarvan dat het zeldzaam is dat transacties met voldoende vergelijkbare elementen worden aangetroffen. De TNMM, waarvan de NCPM een verschijningsvorm is, is in de praktijk de meest voorkomende methode.

In een eenvoudig schema zijn de verschillende methoden (met uitzondering van de PSM) als volgt weer te geven:

Verkoopprijs	100		CUP
Directe en indirecte kosten	80	-/-	
Bruto operationele winst	20		(Bruto) CPM 25 % over directe en indirecte kosten of (Bruto) RPM 20 % over de omzet
Overige operationele kosten	10	-/-	
Netto operationele winst	10		$10/(80+10) = \text{TNMM on costs } 11,11\% \text{ over totale operationele kosten of TNMM on sales } 10\% \text{ over de omzet}$
Financieringslasten en buitengewone baten/lasten	5	-/-	
Nettowinst voor belastingen	5		

¹ Oftewel: de Transactional Net Margin Method met kosten als profit level indicator.

² OESO-Richtlijnen 2022, par. 2.3.

Merk op dat de nettowinst van 5 uit het bovenstaande voorbeeld het nettoresultaat is na financieringslasten en buitengewone baten/lasten.

De netto operationele winst van 10 is het TNMM resultaat waarbij als zgn. profit level indicator (PLI) de operationele kosten zijn genomen (TNMM marge van 11,11% over totale operationele kosten dan wel van 10% over de omzet). Bij toepassing van de TNMM over de operationele kosten noemen we de netto operationele winst van 10 de (netto) cost plusmarge.

3. Toepassing

In grote lijnen kan worden gesteld dat een cost plusmethode (CPM of NCPM) een geschikte methode is als de geleverde dienst of het geleverde product niet direct verkocht wordt aan derden, maar intern wordt geleverd. Te denken valt dan aan routinematige activiteiten waarbij de kosten een betrouwbare maatstaf zijn voor de waarde van de dienst of de verrichte productiefunctie. Bij dergelijke routinematige activiteiten horen in beginsel beperkte risico's (enig efficiëntierisico maar in beginsel geen of zeer beperkt voorraadrisico, debiteurenrisico etc.). Een aanwijzing dat het routinematige activiteiten betreft is dat deze of vergelijkbare producten of diensten relatief eenvoudig ook elders dan binnen het concern zouden kunnen worden betrokken; de aanbieders onderscheiden zich niet sterk van elkaar. Zo'n aanbieder is dus vrij eenvoudig inwisselbaar, heeft daarom weinig onderhandelingsmacht en zal daarom in de regel genoeg moeten nemen met een gebudgetteerde marge die haar in staat stelt een passende, vrij zekere, doch gematigde winst te behalen met zijn activiteiten. Uit de voorbeelden in de Richtlijnen blijkt dat de (N)CPM de meest betrouwbare resultaten geeft in situaties waarin de verrichte functies minder complex zijn en de bijdragen van de betrokken partij relatief weinig toegevoegde waarde hebben.

3.1 Cost plusmethode en TNMM/NCPM

Hierboven werd al gerefereerd aan de CPM als één van de methoden en aan de NCPM als één van de varianten van de TNMM. De definitie van zowel de CPM als de NCPM in de verklarende woordenlijst bij de Richtlijnen (de Glossary) gaat uit van de transactie. De kostengrondslag en de cost plus marge worden dus in principe per transactie bepaald.

Bij de toepassing van de twee verschillende cost plusmethoden worden onder andere directe en indirecte kosten onderscheiden. Bij de CPM wordt een bruto winstopslag ten aanzien van de directe en indirecte kosten in aanmerking genomen. De NCPM, als verschijningsvorm van de TNMM, onderzoekt de *netto marge* in relatie tot de kosten die een belastingplichtige draagt voor het leveren van goederen of diensten. Daarmee werkt de NCPM dus bijna op dezelfde manier als de CPM. Het verschil is dat in de kostengrondslag niet alleen de directe en indirecte kosten zijn begrepen, maar ook de niet aan een specifieke transactie toe te rekenen kosten. In de Richtlijnen is dit aangeduid als "operating expenses such as *supervisory, general and administrative expenses* (hierna "operating expenses").³ Doordat de beloning in beginsel wordt bepaald op transactiebasis moeten de operating expenses worden toegerekend aan de specifieke transactie. In de praktijk worden echter vaak de kosten in totalen als uitgangspunt genomen en niet de kosten per geïndividualiseerde (groep van) transactie(s).

Een andere variant van de NCPM is de zogenaamde Berry ratio. Deze laten we in deze notitie buiten beschouwing.

3.1.1 De meest gebruikte kostengerelateerde methode (TNMM / NCPM)

Voor de bepaling van de arm's lengthprijs wordt bij de vergelijking met transacties tussen ongelieerden gebruik gemaakt van de cijfermatige gegevens uit de resultatenrekeningen van ongelieerde partijen. Deze gegevens, opgenomen in databases, zijn echter vaak niet gedetailleerd genoeg om een vergelijking op het niveau van vóór de aftrek van de operating expenses mogelijk te maken. Daarnaast is het ook niet goed mogelijk om na te gaan op welk niveau in de resultatenrekeningen van derden bepaalde kosten zijn gerubriceerd. Afhankelijk van de vraag of dat op bruto of netto winstniveau is gebeurd, kan dat tot verschillende resultaten leiden. Vanwege deze beperkte beschikbaarheid van gedetailleerde vergelijkingsgegevens wordt in de praktijk veelal gekozen voor de toepassing van de TNMM. Er wordt dan

³ OESO-Richtlijnen 2022, par. 2.53.

uitgegaan van de netto marge, ook wel omschreven als earnings before interest and taxes ("EBIT"), operationeel resultaat, operating profit etc. Dat is dus het resultaat na aftrek van alle operationele kosten.

Omdat de TNMM met kosten als profit level indicator de meest gebruikte variant van de kostengerelateerde beloningen is, wordt in het vervolg van deze notitie uitgegaan van toepassing van de NCPM.

3.1.2 Cijfervoorbeeld ter illustratie

	TNMM on costs / NCPM	Bruto CP / CPM
Directe (productie)kosten	100	100
Indirecte (productie)kosten	100	100
Operating expenses	100	
Kostengrondslag voor toepassing van de methode	300	200
Cost plus marge 10 % TNMM on costs resp. 65 % bruto cost plus	30	130
Aan opdrachtgever berekende prijs	330	330

3.2 Welke kosten in de grondslag?

Prijsafspraken tussen ongelieerde partijen worden veelal vooraf op budgetbasis gemaakt. De kostensoorten die de OESO-Richtlijnen daartoe onderscheiden zijn de volgende⁴:

- De directe productiekosten van een product of dienst, bijvoorbeeld grondstofkosten;
- De indirecte productiekosten, bijvoorbeeld de kosten van een machine-onderhoudsdienst; en
- De operating expenses van de onderneming als geheel, bijvoorbeeld management-, algemene en administratieve kosten.

3.2.1 Grondstofkosten

Als de productie van goederen centraal staat, kunnen de grondstofkosten een zeer belangrijke, zo niet de belangrijkste component van de totale kosten uitmaken. Bij toepassing van de NCPM dient dan ook te worden onderzocht of de grondstofkosten wel of niet in de grondslag moeten worden begrepen. Daarvoor moet beoordeeld worden welke risico's zich kunnen voordoen en hoe de partijen bij de transactie deze risico's hebben verdeeld. De contractuele vormgeving van de transactie is het uitgangspunt van een dergelijk onderzoek, maar als de feitelijke gedragingen van partijen daarvan afwijken dan zijn de feitelijke gedragingen doorslaggevend. Een voorbeeld van zo'n afwijking is als in het contract staat dat partij A het onderbezettingsrisico van een fabriek draagt, maar partij B in feite de control en financial capacity heeft ten aanzien van het bezettingsrisico en de relevante beslissingen over de capaciteit van die fabriek neemt.

In paragraaf 3.2.2 van het Verrekenprijsbesluit 2022⁵ is beschreven dat kosten van grondstoffen die door een producent worden bewerkt zonder dat deze partij gezien zijn functionaliteit control uitoefent ten aanzien van de met die grondstoffen gepaard gaande risico's, in het algemeen buiten de kostengrondslag kunnen worden gelaten. In beginsel zijn alleen de operationele kosten van deze producent de relevante indicator voor de waarde van de door hem uitgeoefende functies, de gebruikte activa en de gelopen risico's. De achtergrond van deze passage in het Verrekenprijsbesluit is dat deze producent in dergelijke gevallen geen relevante functies uitoefent ten aanzien van de inkoop van de grondstoffen en geen risico's loopt met betrekking tot deze grondstoffen.

In bijzondere gevallen kan dit betekenen dat kosten die volgens de statutaire balans en winst- en verliesrekening wel leiden tot voorraad en materiaalkosten voor deze producent, toch buiten de grondslag worden gelaten waarover de winstopslag wordt toegepast. Ook hier zijn de feitelijke gedragingen van hoe de partijen de risico's verdelen namelijk anders dan het contract zegt. Het doorbreken van de contractuele risicoverdeling is uiteraard slechts mogelijk na een analyse van de (afwezigheid van) bepaalde functies

⁴ OESO-Richtlijnen 2022, par. 2.53.

⁵ Besluit van 14 juni 2022, nummer 2022-0000139020.

met betrekking tot deze kosten waaronder het inkoopproces bij de producent, waardoor mogelijk de risico's met betrekking tot de ingekochte grondstoffen niet aan de producent kunnen worden gealloceerd.

Andere voorbeelden van feitelijke gedragingen met betrekking tot de grondstoffen zijn prijsonderhandelingen, bepaling van specificaties en volumes, afdekking van prijs- en/of valutarisico's, afroep, kwaliteitsbewaking etc.

Andere relevante factoren voor het wel opnemen van de grondstoffen in de kostengrondslag zijn onder andere:

- Het opgaan van de grondstoffen in het eindproduct: productverandering (bijvoorbeeld: van een olieproduct naar een hard plastic);
- Economisch gezien wordt door het productieproces veel toegevoegde waarde geleverd (is een gecompliceerd proces);
- Invloed van de producent op de samenstelling van de ingrediënten (Research & Development / Vakmanschap);
- Het risico van tenietgaan van de grondstoffen ligt feitelijk bij de producent, hetgeen onder meer blijkt uit functies met betrekking tot het aangaan en beheersen van dit risico.

De contractuele voorwaarden zijn dus wel steeds het startpunt van de beoordeling, maar voor de vraag of grondstofkosten wel of niet tot de grondslag behoren is de feitelijke uitoefening van functies ten aanzien van de grondstoffen een zeer belangrijk element. Bij het innemen van een standpunt over de grondstofkosten, dienen deze functies dus goed te worden geanalyseerd.

Neem als voorbeeld deze casus. Contractueel is overeengekomen dat de opdrachtgever de grondstoffen levert en dat de opdrachtnemer deze grondstof omzet in een halffabricaat. Maar als we de feitelijke gedragingen wat beter bekijken, zien we dat de opdrachtnemer zelf het personeel heeft dat beslist wanneer, wat, bij wie etc. de grondstoffen worden ingekocht. Deze functionaliteit van de opdrachtnemer vormt een sterke aanwijzing dat de feitelijke gedragingen van partijen niet in lijn zijn met de contractuele vormgeving. Dat betekent dat de grondstofkosten in de grondslag van de opdrachtnemer dienen te worden opgenomen.

3.2.2 Gebudgetteerde versus werkelijke kosten

In de praktijk komt het regelmatig voor dat de vergoeding bepaald wordt op basis van de werkelijke kosten in plaats van de gebudgetteerde kosten. In gelieerde verhoudingen levert dit vaak geen problemen op omdat er voldoende toezicht is op de gemaakte kosten. Over het algemeen zal er in ongelieerde verhoudingen een incentive zijn ingebouwd voor kostenbeheersing. In dergelijke verhoudingen zal een vergoeding op basis van werkelijke kosten daarom waarschijnlijk zelden voorkomen. Vandaar dat vergoeding op budgetbasis vooraf het uitgangspunt is. Voorwaarde voor een juiste vaststelling van de verrekenprijzen op basis van budgetten is dat deze budgetten op een bedrijfseconomisch juiste wijze worden vastgesteld.

Indien de daadwerkelijke kosten hoger uitvallen dan deze gebudgetteerde kosten, is het afhankelijk van de oorzaak van dit verschil of dit zal leiden tot een prijsaanpassing. In het algemeen kan ervan uit worden gegaan dat hogere kosten als gevolg van inefficiëntie voor rekening van de contractpartij komen die de prestaties verricht (en daarmee verantwoordelijk is voor de inefficiëntie/de hogere kosten). Dit is immers de contractpartij die deze kosten kan beïnvloeden. Ook een onafhankelijke afnemer zal in deze situatie een prijsaanpassing namelijk niet accepteren.

A. Efficiency-, bezettings- en prijsresultaten

Ongelieerde partijen zullen met elkaar afspraken maken over de verwachte prestaties en de beloning daarvoor. Risico's die een partij niet kan beïnvloeden, zal die partij doorgaans ook niet willen dragen. Bijvoorbeeld: een producent die exclusief voor rekening en risico van zijn opdrachtgever één type fietsband maakt, weet dat hij een gebudgetteerde integrale kostprijs van een fietsband heeft van stel € 4,-. Als door slecht machineonderhoud en hoog personeelsverloop meer onderhouds- en personeelskosten per band worden gemaakt, zal de opdrachtgever deze meerkosten niet willen vergoeden. Deze efficiëntieverliezen zijn dus geen reden om een hogere prijs aan de opdrachtgever in rekening te brengen.

en mogen dus in beginsel geen deel uitmaken van de grondslag voor de cost plusmarge. Andersom: als minder onderhoudskosten en/of personeelskosten worden gemaakt dan gebudgetteerd, zal de producent dit niet in zijn prijs aan de opdrachtgever verdisconteren. Uitgangspunt voor de cost plusmarge blijft de gebudgetteerde kostprijs.

Als een producent exclusief voor één opdrachtgever werkt, wordt deze ook wel een *contract manufacturer* of loonproducent genoemd. Als de opdrachtgever minder opdrachten geeft dan verwacht op basis van de gemaakte afspraken, zullen de constante kosten per fietsband hoger zijn dan gebudgetteerd (een bezettingsverlies). Dit ligt doorgaans buiten de invloedssfeer van de producent. Als de contract manufacturer niet voor andere opdrachtgevers kan of mag produceren, zal deze de voorwaarde stellen dat de risico's van onderbezetting contractueel bij de opdrachtgever liggen. Een bezettingsverlies zal dus in het geval van een contract manufacturer veelal dienen te worden doorberekend aan de opdrachtgever. Een vergelijkbare benadering is te hanteren voor sluitingskosten (het ultieme bezettingsresultaat).

Prijsresultaten zullen zich met name voordoen bij grondstofkosten (in het voorbeeld van de fietsbandenmaker bijvoorbeeld rubber voor de fietsenbanden). Op korte termijn kunnen deze prijzen stevig fluctueren. Als het rubber duurder wordt dan voorzien, zal de fietsbandenmaker hierop verliezen en andersom. Ook hier bepaalt de functionaliteit ten aanzien van de met de grondstoffen gepaard gaande risico's in belangrijke mate in hoeverre de uitwerking van deze risico's onderdeel uitmaakt van de grondstofkosten zoals die in de kostengrondslag moeten worden opgenomen. Bij loonproducenten komt het overigens vaak voor dat de opdrachtgever de grondstoffen ter beschikking stelt. De producent draagt daarvan dus niet de kosten en evenmin de prijsrisico's. Grondstofkosten en prijsrisico's zouden dan dus niet via de resultatenrekening van de opdrachtnemer lopen. Hierdoor ontstaat er bij de producent een lagere kostengrondslag. Alhoewel er in een dergelijk geval waarschijnlijk minder functies worden vervuld door de opdrachtnemer, zal bij een lagere grondslag de opslag procentueel bezien waarschijnlijk hoger dienen te zijn om tot een passende beloning te komen voor de uitgeoefende functies met inachtneming van gelopen risico's en gebruikte activa.

Bij een prijsbepaling op basis van gebudgetteerde kosten, is het uitgangspunt dat de onderneming in staat is om op een bedrijfseconomisch verantwoorde wijze de efficiënte kosten (de "standaardkosten") van een product of dienst te bepalen en deze in de budgetten te verwerken. Het komt in de praktijk echter voor dat dit niet of niet goed mogelijk is en dat de vergoeding wordt gebaseerd op de werkelijke kosten (actuals). Op deze wijze worden alle relevante risico's, zoals efficiency-, bezettings- en prijsverschillen door de opdrachtgever gedragen. Dit is alleen at arm's length als dit in overeenstemming is met de door de producent en opdrachtgever uitgeoefende functionaliteit ten aanzien van die risico's.

B. Kostenverbijzondering

Toerekening van kosten aan een product of dienst is eenvoudig als er slechts één product of dienst wordt geleverd, omdat alle kosten dan daaraan kunnen worden toegerekend. In de praktijk zal dit zich echter zo goed als nooit voordoen, omdat meerdere producten, maten en kwaliteiten en bijproducten geproduceerd zullen worden. Zo zal de fietsbandenproducent bijvoorbeeld ook banden voor verschillende typen fietsen aanbieden (race, ATB, stad, hybride) en eventueel andere fietsattributen.

Als echter meerdere producten of diensten worden geleverd, dient kostenverbijzondering plaats te vinden. Het bepalen van de kostengrondslag per product wordt dan ingewikkelder maar niet wezenlijk anders. Het uitgangspunt is een beoordeling per transactie, maar in de praktijk worden transacties bijna altijd samengevoegd.⁶ Met name bij één opdrachtgever levert dat geen problemen op. Als er per saldo een marge resteert die passend is voor de verrichte functies met inachtneming van de gelopen risico's en gebruikte activa, is er (indien de juiste kosten in de grondslag zitten) geen reden tot zorg vanuit het perspectief van de beoordeling van de gehanteerde verrekenprijzen.

⁶ Zie ook het Verrekenprijsbesluit en de par 3.9-3.12 van de OESO-Richtlijnen: de arm's-length vergoeding dient in principe op transactiebasis te worden bepaald. Indien een beoordeling per transactie niet goed mogelijk is, bijvoorbeeld omdat sprake is van een groot aantal vergelijkbare transacties, kunnen voor de bepaling van het arm's-length karakter de transacties gezamenlijk worden beoordeeld. Van de belastingplichtige wordt in die situatie verwacht dat hij kan onderbouwen dat de in aanmerking genomen verrekenprijs ten aanzien van de geaggregeerde transacties als geheel voldoet aan het arm's-lengthbeginsel.

Als het voorbeeld van de fietsbanden loonproducent nog verder wordt gecompliceerd door ook aan te nemen dat deze banden levert aan derden, compliceert dat het vraagstuk van de kostenverbijzondering. De functies zijn dan immers niet meer hetzelfde, omdat de producent voor de verkoop aan derden een zgn. 'verkoopapparaat' nodig heeft. Bij levering aan gelieerden hoeft dat in beginsel niet, want daar verzorgen de gelieerde partijen in veel gevallen de verkoopfunctie. Anderzijds levert verkoop aan derden wel een prijs op waarmee de prijs aan de gelieerde opdrachtgever kan worden vergeleken. Voor die vergelijking dienen dan naast de uitgeoefende functies variabelen als producten, hoeveelheden, kwaliteit, markt, verkoopvoorwaarden e.d. wel vergelijkbaar te zijn.

C. Financieringskosten

De financieringskosten maken geen onderdeel uit van de hierboven genoemde kostensoorten. De bedrijfseconomie rekent zowel de kosten van vreemd vermogen als van eigen vermogen (gemiste alternatieve opbrengsten) echter wel degelijk tot de kosten die deel uit dienen te maken van de kostprijscalculatie.⁷ Uiteindelijk dient het uit de cost plusmarge voortkomende resultaat (de operationele winst) een adequate beloning te vormen voor de verschaffers van eigen en vreemd vermogen en daarmee een dekking voor de vermogenskosten van de onderneming. Bij een kapitaalintensieve productiefunctie, waarvoor relatief grote investeringen nodig zijn, mag daarom een hogere operationele winst en dus een hogere cost plusmarge, worden verwacht dan bij een productiefunctie met relatief lage investeringen. Omdat de cost plusmarge dus voldoende hoog moet zijn om ten minste de financieringskosten terug te verdienen, kan niet worden volstaan met alleen een analyse op het niveau van de operationele winst. Financieringskosten over eigen en vreemd vermogen dienen in acht te worden genomen bij het bepalen van de marge. Hierbij dient te worden opgemerkt dat eigen vermogen meer risico draagt dan vreemd vermogen, omdat daar geen terugbetalingsverplichting op rust en de ontvangsten (dividenden) vaak wisselend zijn. Voor het aanvaarden van dat risico zal de eigen vermogen verschaffer een hoger rendement eisen dan een verschaffer van vreemd vermogen.

De benadering van de financieringskosten die niet in de grondslag zijn begrepen maar die wel altijd moeten worden terugverdiend, kan worden doorgetrokken naar andere kosten die niet in de grondslag zijn begrepen (denk o.a. hier aan de buitengewone baten en lasten). Als bijvoorbeeld de bruto methode (CPM) wordt toegepast en dus de operating expenses niet in de grondslag zijn begrepen, dienen ook deze te worden terugverdiend uit de marge. De marge dient dan dus hoger te zijn dan wanneer de operating expenses wel in de grondslag zitten.

D. Handhavingsdoelstelling

De OESO-Richtlijnen gaan uit van kostprijscalculatie tegen historische kosten.⁸ Op basis van de bedrijfseconomie zal een onderneming haar eigen vermogen echter in stand willen houden. De winstgevendheid dient dus voldoende te zijn om te zijner tijd vervangingsinvesteringen te doen (rekening houdend met inflatie). De Richtlijnen erkennen dan ook dat als vervangingskosten en marginale kosten kunnen worden berekend, deze leiden tot een meer nauwkeurige schatting van een zakelijke winstmarge.

Ondanks dat de OESO-Richtlijnen uitgaan van historische kosten, erkennen zij ook dat rekening gehouden moet worden met kosten zoals vervangingskosten. Dit is bijvoorbeeld nodig om na de gebruiksduur van een activum een vervangend activum aan te schaffen. Als bijvoorbeeld een activum is afgeschreven tegen de historische kostprijs en er voor dit activum al sinds enige tijd geen afschrijvingskosten meer in de grondslag zijn begrepen, kan een vergelijking met derden waarbij nog wel afschrijvingskosten in de operationele kosten zitten, de handhavingsdoelstelling bedreigen. De kostengrondslag van de derden waarmee wordt vergeleken zal dan immers waarschijnlijk hoger zijn. Dat kan een opslag tot gevolg hebben die te laag is om vervangingsinvesteringen te doen. Net als bij de financieringskosten dient de marge voldoende hoog te zijn om ook de vervangingsinvesteringen uit te

⁷ Zie bijvoorbeeld J. Dijkma, Kosten, inleiding tot de bedrijfseconomische kostenvraagstukken, blz. 77, tweede druk, Wolters-Noordhoff Groningen: "De rente moet hoe dan ook in de kostenberekening van een calculatie-object worden opgenomen. In elk productiemiddel is vermogen geïnvesteerd en dit vermogensbeslag brengt rentekosten met zich, ongeacht of dit gefinancierd is met eigen, dan wel met vreemd vermogen."

⁸ OESO-Richtlijnen 2022, par. 2.55.

dekken. Ook hiervoor kan dus niet zonder meer worden aangesloten bij het operationeel resultaat van derden. Idealiter zal moeten worden bepaald of de gepresenteerde operationele kosten van derden dezelfde functies weerspiegelen als die van degene waarvan de cost plusmarge wordt bepaald. En ook hier zal de marge wellicht moeten worden verhoogd als in de grondslag geen rekening is gehouden met de handhavingsdoelstelling van de onderneming.

In de praktijk zal dit niet eenvoudig zijn. Deze opmerkingen dienen dan ook meer als richtsnoer dan als een onontkoombare handeling bij het vaststellen van een passende marge. Met het oog op het voorgaande dient te worden bedacht dat de eigen calculatorische kostprijs van de multinationale onderneming prevaleert boven de historische kostprijs. Waar mogelijk dienen daarom de (kostprijs)gegevens van het bedrijf zelf te worden betrokken bij de bepaling van de grondslag en de opslag.

E. Verschotkosten

Paragraaf 2.99 van de OESO-Richtlijnen stelt dat bij toepassing van de NCPM veelal de volledige directe en indirecte kosten en de operating expenses in de grondslag zijn begrepen. Toch wordt de mogelijkheid opgehouden om een deel van de kosten niet in de grondslag op te nemen. Dit is afhankelijk van de vraag of ook derden in vergelijkbare omstandigheden genoeg zouden nemen met het feit dat over dergelijke kosten geen winstopslag in aanmerking wordt genomen.

Het Verrekenprijsbesluit geeft als voorbeelden van verschotten kosten die in eerste instantie betaald zijn door de opdrachtnemer, maar die in het algemeen aan de opdrachtgever in rekening gebracht plegen te worden, zoals leges, griffiekosten en kosten van dienstverlening. Daarnaast vermeldt dit besluit dat ook kosten van grondstoffen die door de producent worden bewerkt zonder dat die partij gezien zijn functionaliteit risico's loopt ten aanzien van die grondstoffen als zodanig, buiten de kostengrondslag kunnen worden gelaten. Dit omdat in beginsel alleen de operationele kosten van een dergelijke producent de indicator vormen voor de waarde van de door hem uitgeoefende functies, de door hem gebruikte activa en de door hem gelopen risico's. In de praktijk merken we dat ondernemingen (ten onrechte) soms meer kostensoorten als verschotkosten aanmerken en daarmee buiten de kostengrondslag voor berekening van de cost plusmarge houden. Maar ook omgekeerd zien we dat ondernemingen kosten ten onrechte meenemen in de grondslag. Dat kan een drukkend effect hebben op de winst van belastingplichtige indien het gaat om leveringen of diensten van een gelieerde partij. Een kritische analyse is dus van belang.

F. Integrale of marginale kosten

Volgens de OESO-Richtlijnen bedragen de integrale kosten de directe kosten, de indirecte kosten en de operating expenses. Voor kostprijscalculaties wordt veelal uitgegaan van een normaal te produceren hoeveelheid. Met deze normaal te produceren hoeveelheid zouden ook de indirecte en de operating expenses terugverdiend moeten kunnen worden.

Het op de markt voorkomen van een lagere prijs dan de integrale kostprijs, bijvoorbeeld als onderdeel van een marktpenetratiestrategie, is in beginsel geen reden om in gelieerde verhoudingen met een lagere of zelfs negatieve cost plusmarge genoeg te nemen. De CPM en de NCPM worden immers bij voorkeur gebruikt voor het belonen van minder complexe diensten, met beperkte functies en relatief weinig risico's waardoor de beloning beperkt maar wel stabiel zal zijn. Bij de cost plus dienstverlener zouden dergelijke marktprijsrisico's dus in beginsel niet moeten neerslaan. Verliezen bij een cost plus dienstverlener zijn daarom in het algemeen een signaal om vragen te stellen bij het arm's lengthkarakter van de overeengekomen vergoeding.

3.3 De hoogte van de opslag

In de praktijk wordt de hoogte van de arm's length cost plusmarge vaak bepaald door in commerciële databases – met daarin de financiële gegevens van vele ondernemingen – te zoeken naar ongelieerde ondernemingen die vergelijkbaar worden geacht met de gelieerde onderneming waarvan de cost plusmarge bepaald dient te worden. Van de netto operationele winst marges op EBIT-niveau uitgedrukt in een percentage van de som van de directe, indirecte en operating expenses van die vergelijkbare

ondernemingen wordt doorgaans een (interquartile) range samengesteld. Uitkomsten binnen de range kwalificeren als een arm's length uitkomst.

Databases geven echter niet voldoende inzicht in de functies, (immateriële) vaste activa en risico's van de vergeleken ondernemingen om te kunnen bepalen of zij ook daadwerkelijk vergelijkbaar zijn. Extra onderzoek (bijvoorbeeld via de websites van de potentieel vergelijkbare ondernemingen) is daarom vaak nodig.

Het risico bestaat hierdoor dat met deze benchmark studies geen recht wordt gedaan aan de (mogelijk) unieke kenmerken van de activiteiten van de onderneming waarvan de cost plus marge dient te worden bepaald. Deze studies worden vooralsnog echter wel beschouwd als het beste middel om enige uitspraak te kunnen doen over een arm's length cost plusmarge. Met ondersteuning van de CGVP kan zo'n studie worden beoordeeld.

De kostengrondslag kan een veel grotere invloed hebben op de uiteindelijke beloning dan de hoogte van de winstopslag. Bij goederen waarvan de kostprijs voor een groot gedeelte wordt bepaald door de grondstoffen, maakt het nogal uit of de grondstoffen wel of niet in de grondslag zitten.⁹ Een op het eerste gezicht hoge cost plusmarge zal bijvoorbeeld bij een loonproducent die de grondstoffen van zijn opdrachtgever ter verwerking krijgt aangeboden en die daarom niet in de kostengrondslag worden opgenomen, mogelijk toch leiden tot een relatief lage beloning.

Een voorbeeld

	Loonproducent / toller: waarde van de grondstoffen zit niet in de grondslag	Contract manufacturer: waarde van de grondstoffen zit wel in de grondslag
Grondstoffen	0	1500
Afschrijvingen	100	100
Huur, energie etc.	100	100
Personeelskosten	100	100
Grondslag	300	1800
Cost plus 15 %	45	270

Het bovenstaande voorbeeld illustreert dat het bij het zoeken naar vergelijkbare ondernemingen ter bepaling van de hoogte van de opslag niet voldoende is om "slechts" branchegenoten te selecteren. Als de één wel grondstoffen in zijn kostenbasis heeft en de ander niet, zijn ze in eerste instantie namelijk al niet meer vergelijkbaar. Dergelijke verschillen dienen geëlimineerd te worden voor een zo goed mogelijke vergelijking. Het is bij een database-search echter vaak niet goed mogelijk om functioneel onvergelijkbare ondernemingen via zogenaamde "adjustments" vergelijkbaar te maken.¹⁰

Onderdeel van de beoordeling of een via een database-search gevonden cost plusmarge een arm's length beloning kan zijn, dient steeds te zijn of de via de CPM bepaalde operationele winst een redelijke dekking biedt voor de vermogenskosten van de onderneming.

⁹ Indien de grondstoffen o.b.v. de functionele analyse tot de kostengrondslag van de tested party behoren, dient diens winstopslag te worden vergeleken met de winstopslag die vergelijkbare derden behalen op hun kostengrondslag inclusief kosten van grondstoffen. Andersom, indien de grondstoffen niet tot de kostengrondslag van de tested party behoren, zal de winstopslag vergeleken moeten worden met de winstopslag die met deze tested party vergelijkbare derden behalen op hun kostengrondslag exclusief kosten van grondstoffen.

¹⁰ Zo is het bijvoorbeeld niet juist om bij de potentieel vergelijkbare ondernemingen die vermoedelijk wel risico's lopen met betrekking tot de grondstoffen om van de winst een geschatte beloning voor het lopen van de risico's af te trekken, vervolgens de resterende winst te relateren aan de kosten exclusief grondstoffen en het gevonden percentage toe te passen op de te beoordelen loonproducent die geen risico loopt over de grondstoffen. De bepaling van de aftrekpost i.v.m. de te lopen risico's kan immers niet voldoende betrouwbaar worden vastgesteld.

3.3.1 Low value adding services

Voor zogenaamde low value adding services (diensten met beperkte toegevoegde waarde) kunnen ondernemingen gebruik maken van een vaste opslag van 5% op de *relevante kosten*.¹¹ Dit wordt de vereenvoudigde methode voor diensten met beperkte toegevoegde waarde genoemd. Voor deze diensten wordt een doorbelasting van de relevante kosten met een beperkte vaste winsttopslag van 5% via een passende allocatiesleutel als zijnde at arm's-length aangemerkt.

Het moet gaan om diensten die aan de volgende kenmerken voldoen:

- ze zijn van ondersteunende aard in het bedrijfsproces;
- ze maken geen onderdeel uit van de primaire bedrijfsprocessen van de multinationale onderneming;
- ze vereisen geen gebruik van unieke en waardevolle immateriële activa en leiden ook niet tot de creatie daarvan; en
- ze hebben geen relatie tot de significante risico's zoals die binnen de onderneming worden gelopen.

Een aantal vormen van dienstverlening, waaronder productie, zijn uitgesloten van deze vereenvoudigde methode. In par. 7.47 van de OESO-Richtlijnen wordt onderstaande opsomming gegeven van activiteiten die **niet** onder de vereenvoudigde benadering kunnen vallen:

- services constituting the core business of the MNE group;
- research and development services (including software development unless falling within the scope of information technology services in paragraph 7.49);
- manufacturing and production services;
- purchasing activities relating to raw materials or other materials that are used in the manufacturing or production process;
- sales, marketing and distribution activities;
- financial transactions;
- extraction, exploration, or processing of natural resources;
- insurance and reinsurance;
- services of corporate senior management (other than management supervision of services that qualify as low value-adding intra-group services under the definition of paragraph 7.45).

De bepaling van de grondslag blijft ook hier zeer relevant (zie de eerdere verwijzing naar de *relevante kosten*).

¹¹ In het Verrekenprijsbesluit 2022 is in paragraaf 6.3 te lezen dat tot de relevante kosten voor de toepassing van de vereenvoudigde methode behoren: de directe kosten en indirecte kosten die samenhangen met de betreffende ondersteunende diensten alsmede de overheadkosten. Onder de relevante kosten vallen ook bijzondere lasten (zoals afvloeiingskosten, reorganisatiekosten en loon in natura). Welke kosten relevant zijn volgt uit de functionele analyse die ten grondslag ligt aan het verrekenprijsstelsel van belastingplichtige.